

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

РЕЛІГІЙНА ОСВІТА У ДЕРЖАВІ ІЗРАЇЛЬ

Ст. викл. Компанієць О.В., викл. Баличева В. М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Система єврейської освіти існує вже понад двох тисячоліть. Вона зіграла вирішальну роль в збереженні цілісності єврейського народу та розвитку його культури. Саме іудаїзм – як система світогляду, багато уваги приділяє значенню освіти. З часом освіченість стала сприйматись не лише як засіб збереження релігійного життя, а й як самоціль. Починаючи з Середньовіччя, єврейська діаспора, перш за все, саме розвиток національної освіти вважала головний фактором збереження національної ідентичності, головною перешкодою на шляху асиміляції народу.

Перші відомості про масову школу в євреїв відносяться до кінця епохи Другого Храму (Vст. до н.е. – I ст. н.е.). В Талмуді розповідається про те, як і чому була уведена шкільна освіта. З розповіді виходить, що до кінця епохи система освіти, що панувала в той час, зіткнулася з великими труднощами. Тому її реформували, і як результат по всій країні була створена мережа шкіл [2].

Протягом епохи «Галуту» (Вигнання), ця система пристосовувалась до зміни реалій і близько XIII ст., оформилась в систему релігійного навчання що отримала назву «хедер» (кімната), і яка виконувала роль початкової єврейської школи.

Навчання проводилося, як правило, в одній з кімнат на квартирі вчителя. Громада контролювала навчання в хедері і встановлювала певні правила та обмеження власної ініціативи вчителя - меламеда. Наприклад, відповідно до шкільного статуту Кракова(1511), в хедері могло навчатися одночасно не більше 40 учнів [2]. У вчителя могли бути спеціальні помічники бelfери. Однак на практиці навантаження на вчителя було значне; в одному класі одночасно могли навчатися учні трьох вікових груп. У молодшій групі (з трьох років) школярі навчалися азбуки та читання єврейських текстів без перекладу. У наступній групі (з п'яти років) вивчався П'ятикнижжя з коментарями і початкові відомості про Талмуд. Старші учні (з восьми років) більш поглиблено займалися Талмудом [2].

Світські навчальні дисципліни в хедері не вивчалися. Заняття проходили з раннього ранку до сьомої-восьмої години вечора.

По закінченні хедера юнак міг під керівництвом рабина чи освічених членів громади продовжити вивчення Талмуда в синагозі (Бейт-мідраш) або вступити в ешиву. Однак для значної частини мешканців містечка освіта обмежувалося навчанням в хедері.

Не дивно, що така система освіти, згодом, піддавалася критиці з боку тих, хто отримав світську освіту; прихильники Хаскали (Освіченості) особливо обурювалися примітивністю методики навчання. Однак в

Російській імперії тільки в кінці XIX ст. змогла реалізуватися спроба реформи хедера (так званий хедер метуккан) на основі ідеології сіонізму. Реформовані хедери розміщувалися в просторах приміщеннях, тут викладали історію єврейського народу, географію Ерец-Ізраель, граматику івриту. Незважаючи на опір ортодоксально-релігійних кіл, асиміляторів і влади, школи системи «хедер метуккан» вплинули на становлення нової системи єврейської освіти.

З отриманням Ізраїлем незалежності, незважаючи на багаторічну працю прихильників руху аскалі, значна частина єврейського населення (близько 12%) отримувала освіту в релігійних навчальних закладах різного ступеню ортодоксальності [2].

З утворенням держави з'явилась необхідність виправити існуючий дисбаланс між освітніми програмами та вимогами релігійних та світських шкіл. Задля урегулювання цього питання, серед іншого, було прийнято Закон про обов'язкову освіту (1948 р.)

Слід зазначити, що і до прийняття Закону про обов'язкову освіту близько 90% всіх єврейських дітей відвідували початкові і середні школи, і більшість з них закінчував прийнятий в той час восьмирічний курс навчання. Разом з тим, керівництво держави сподівалося, що з прийняттям цього закону зросте відсоток дітей, які відвідують дитячі садки і початкові школи, які раніше було відвідувати необов'язково. У ті роки більша частина шкіл перебувала під патронажем тих чи інших партій або суспільно-політичних організацій, проте розвитку релігійної освіти держава значення не надавало.

Поширення державного контролю на різні типи навчальних закладів було завершено прийняттям в 1953 р Закону про державний освіту, згідно з яким навчальні заклади стали ділитися на державні і визнані державою [1]. Так закінчилося існування різних течій: загальне і кіббуце навчання утворили так звану загальну гілку системи державних шкіл, релігійно-національне течія - релігійну гілку цієї системи. Система релігійної освіти отримали статус визнаних. Поза ведення міністерства залишилися лише школи вкрай ортодоксальних кіл. Так було знайдено рівновагу між прагненнями окремих груп населення та загальнодержавними установами в галузі освіти, хоча той факт, що, незважаючи на прагнення повністю виключити залежність між системою освіти і політичними партіями, в країні залишилися три незалежні одна від одної мережі шкіл (державні; державно-релігійні; незалежні релігійні) [1].

Державні школи поділяються на дві незалежні гілки: загальну і релігійну, мають окремі інспектури, програми та навчальні плани, різні навчальні посібники та контингенти вчителів. Як в державних (світських), так і в державно-релігійних школах навчання ведеться за програмами, розробленими або затвердженим Міністерством освіти і під його постійним контролем. Навчання в державно-релігійних школах

доповнюється дотриманням єврейських релігійних традицій, включаючи ранкові молитви. Згідно з діючими нормативами Міністерства освіти (дані за 2004 рік), тривалість навчального тижня в сьомих-дев'ятих класах як в державних, так і в державно-релігійних школах становить 111 годин; при цьому якщо в державних школах на вивчення Біблії і іудаїзму відводиться 14 годин, то в державно-релігійних школах - від 24 до 26 годин [3]. У релігійних школах системи незалежного освіти навчальні програми істотно відрізняються від програм, розроблених Міністерством освіти. У них в набагато більшому обсязі вивчаються релігійні дисципліни. У релігійних школах цього типу дівчатка і хлопчики з першого класу навчаються окремо. Діяльність релігійних шкіл системи незалежного освіти не контролюється Міністерством освіти. Разом з тим, іспити на атестат зрілості випускники цих шкіл можуть здавати на загальних підставах.

Таким чином, можна стверджувати, що у різні періоди історії держави Ізраїль розвиток релігійної освіти було неоднозначним. З прийняттям Закону про державний освіту в 1953 р в Ізраїлі з'явилися три види державних шкіл, серед яких були як державні релігійні школи, так і незалежні релігійні школи.

На сьогоднішній момент не дивлячись на той факт, що діяльність незалежних релігійних шкіл не контролюється державою, випускники таких шкіл мають такі ж права, як і випускники, які отримали освіту в державних школах.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карасова Т. А. Некоторые особенности внутривосточного развития современного Израиля // Ближний Восток и современность №6, 2005, стр. 52-65
2. Образование еврейское // Еврейская Энциклопедия, 2004: Т.6. Кол. 3-39 [Текст]: электронный ресурс // Режим доступа: eleven.co.il/article/13027#06
3. Сакер Г. История Израиля. От возникновения сионизма до создания государства Израиль. — Иерусалим, 2011. — Т.1. — 634с. — ISBN 978-5-7516-0973-3.

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКЛАДАННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

Локишина Юлія Григорівна, викладач японської мови

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С.Сковороди

У останні роки набувають актуальності питання викладання японської мови і інших дисциплін, що пов'язані з нею, у якості другої іноземної мови та вибіркової дисципліни. Специфіка викладання японської мови в хнпу ім. Г. С. Сковороди полягає в тому, що програмою нормативної (вибіркової) навчальної дисципліни «друга іноземна мова (японська)», складеною відповідно до освітньо-професійної (освітньо-